

امور اداره و تحریریه ایچون
عالم مطبعه سنه مراجعت اولمق
لازمدر .

منافع ملك و دولته خادم و ادبیات
وفنون و معارف و صنایعدن
باحث هفته ای غزته در .

صاحب امتیاز :

محمد اکرم

مجموعه ادبیات

۱۳۱۸

فروش شرائط اشترا :

۲۰ برسنهك آیونه بدلی (درسهادت
۱۲ آلتی آیلق (ایچون
۲۶ برسنهك (طشره
۱۵ آلتی آیلق (ایچون
استانبول ایچون هل اقامت تعیین
ایدیلمیسه طشره فیثانی آلنیر .

۵۲ نوسرو برسنهك ، نصی

آلتی آیلق اعتبار اولنوره

درج ایدلیان آثار اعاده اولتماز .

نسخه سی ۲۰ باره در پنجشنبه کونلری نشر اولنور عثمانلی غزته سیدر نسخه سی ۲۰ باره در

آلیم . اقامه‌ای نصاسکزدن بشقه بر شی سویله من .
معتادی کبی کز مه‌سنه دوام ایدر .

بیلیم که محبتی میدانه قویوبده بی شمار تاقی
ایسته، یور هر حالده اکلامدنیم یک چوق طبیعتلری وار .
اعتراف ایدرم طبیعتلری زده ضدیت وار . بن کتساب
اوقوق یازی یازمق سودیکم حالده زوج سومن ، خیر
سومزده دکل بنم اوقودنیم کتابله اعتراض ایدر . بنده
کندیسی کبی فی — هیچ قادینلره لزومی اولمیان —
کتابلری اوقوممی ایستر . خایر قارده‌شم دهسا زیاده
یازمه‌جغم . بومکتوبی خیجقیر قلربی ضبط ایده‌میه‌ر کدن
یازدم . بکا بر تسلی ویر کوزم .

— مایه‌دی وار —

ن . صبیحه

کجبلک

دکن فزارلی

— ۵۱ نچی نسخه‌دن بری مایه‌د —

« غرامه ، و سائر ملک ماکنه‌لری بوسیستمک عفی
اولدقلرندن بوراده آریجه تعریفنه حاجت قالماشدر .
ماکنه‌دن حاصل اولان الکتریک ناقلل واسطه‌سیله
لامبه‌یه سوق اولور . لامبه تماسیله یکدیگری اوزرینه
موضوع ، ایکی عدد سیوری اوجلی و کور : قارون و
بارجلریخی حاویدر . ضای الکتریک بوسیوری اوجلر
بیننده مشاهده ایدیلور . سیوری اوجلی کور
« غرافیت » دن متشکل وهان صافی قاربوندن عبارتدر .
قاربونلر مختلف حجم و قطعه‌ده‌در و قطرلری ده ۱ پوسدن
۲ پوسه قدر تخلف اتمکده‌در . فرانسه اداره‌سنده
بولنان فزارلرده ، یکدیگریته باقر تللر ایله مربوط ،
برطایم مربع الشکل قاربونلر بووظیفه‌نی کورمکده‌درلر .
بوخصوص ایچون برطایم اصولل قبول ایدلشدر ؛
مثلا « ژاپوچوف » سیتسند غیر ناقل الکتریک برطبقه
ایله یکدیگرندن آیرلش ایکی قاربون بان یانه وضع ایدیلرک
بووجه‌له برلامبه وجوده کنیرلشدر .

اوله‌دن همان یوقاری اوطمه‌فیرلادم . آرقدن صالیو بردکاری
استزالی قهقه‌هلر ، بی ایکی ساعت اغلندی . بیلیم‌که
قارده‌شم بن نیچون بویه اولدم . اولدن هر شایه نقدیر
بیقید ایدم . قوشمق ، کولمک ، کزمتک بیوک
دوشونجه‌لرم ایدی . شمدی آیده بر کره کولدیکی
کورسم کندی کندیه شاشیورم . جوابکک براز کچ
گلسی بی بر قاق کیجه‌لر اوقوسز برقدی . سنده بی
اونوتدک ، یازدیم شیلره اهریت ویرمدک ظن ایستدم .
شمدی مادام‌که بنم قدر اوزوتیده اولدیم ییلور-ک
سکا هر شقی آجیق سوویه‌بیلیم . آه قارده‌شم اوجکه
شونی سویله‌یکه زوجم بی سومبور ، یاخود بن اوپله
ظن ایدیورم . بدبختلیمه الک بیوک دلیل دگی ؟ بن
ایستبورمکه بنم یامده بولندبی مدتیجه بنم ایله مشغول
اولسون . بلکه حقسم . لکن نه‌بیلیم . کوندز اقامه
قدر بالکترقدن یزارم . دوشونجه‌م آنک خیالی اولیور .
شمدی کلیر دیورم . ساعته باقیورم اقامه چوق زمان
وار . نهایت کلیرور . برچوقق کبی قوشه‌رق قارشیلورم .
قدر کدرم اولسه کندیسنه قارشو کولر یوز کوسترمکه
جبر نفس ایدیورم . مقابله اتمیور . امان بیلسه‌کزد دیور
ینه قدر یورغونم ، اوت بوهر اقامه سویله بنم نقرات
کیسدر . اوهر کون یورغونلشدن شکایت ایدر . بن
قرشوسنده کندیسنی اکندرکه ، یورغونلغی آلمه
چالیشیم . لکن همت ...

براز هوا آلمق بهانه‌سیله طیشاری‌یه جبقار ساعت
طقوزلره قدر کز . نادرا آوده بولندینی کیجه‌لر ایسه
بر قاق لقردی یا ایدر یا اتمز . مسافر کلوب کلمدیکنی
صورار . کندیسنده حقیق بر باش آغریسی اولدینی
سویله‌یرک بیاغنه اوزاتیر . آمان یاری بو حال هر اقسام
توالی ایدر . شاید مسافر کله‌جک اولسه سلاماق طرفدن
قهقه‌سندن دورلر . سویله‌دیکم زمان و اوت بیلسه‌کزد
بوکان مسافرلرک بریسی یک تحف سویلر بر آدمه بی
برخیلی اکندیردی جوانی ویر . بن بویه ایسته‌میورم
قارده‌شم . بنم رفیق حیسانم اولدینی ایچون کدرلریه ،
کوز یاشلریه ، اشتراک ایستون . ده طوغریسی سبب
اولوبده بی مشقت ایچنده برافه‌سون . خسته اولدیم
زمانلر براز مکدر کبی کورنیر . حکیم کلیر علاج‌لری

فنا قوله سنہ تطبیق اولمش لکن اولجده ذکر ایدلیدی اوزره برمدت صوکره ترک ایدلمشدر . و ساندردند . جوارندہ «ساور» برونی فنا قوله سنہ ۱۸۷۱ سنہ سنہ الکترتیق ما کنلری وضع ایدلمشدر . «ساور فورلند» فنا قوله لرندن ایکیدی سنہ ۱۸۷۲ سنہی کانون نایسنک برنجی کونی ضیای الکترتیق ایلہ تنویر اولنشددر . ۱۸۷۸ سنہ سنہ «ایزارد» فنا قوله لرندده ضیای الکترتیق تشهر ایدلمشدر .

ضیای الکترتیق فرانسه حکومتی طرفندن ایلک دفعه اوله رق ۱۸۶۳ سنہی کانون اولندہ جنوبی «لاو» برونی فنا قوله سنہ قوللانیلمشدر . بوزماندن اعتباراً فرانسه حکومتی تکمیل برنجی صنف قوله لرندہ واسطه تنویر مقامده ضیای الکترتیق استعمال ایتشددر .

الکترتیق ضیایله تنویر اولنان فارلرده تکمیل تھات قنارک سونمک تھلک سنی منع ایچون ، چفت اوله رق بایلمشدر . ایکی ماکنه ، ایکی الکترتیق ماکنه سی ، ایکی لامبه ... وھکذا سیسلی هوالارده ضیایک کوتلی اولمسنه احتیاج مس ایتدیکنندن ایکی ماکنه بردن استعمال ایدیلور .

فارلر ادارده سی ۱۸۴۱ سنہ سنہ «فره ذریق موله تین» اسمنده برانکلین مہندی طرفندن موقع استفادہ قونیلان لامبلر ایلہ تجر بلر ایتشددر . بونلر ارمودشکلندہ وھواسی تخلیصه اولمش برجامک داخلده غایت ایخه بر قاربون تلدن عبارتدر ، کہ بوتل جریان الکترتیقندن حاصل اولان شدتلی حرارت نتیجه سی اوله رق «نار یضا» حاله کلوب کوتلی برضیا اظهار ایدر . بونجاربیدن موجب خشنودیت تیجہ لره دسترس اولمش فقط فنا قوله لرنه تطبیق اولنہ مامشدر .

وسائط تنویر نیک مقایسه لری :

فارلرده واسطه تنویر به مقامده قوللانیلان غنائف موادک جله سی یوقاریده ممکن مرہبہ تعریف ایدلیدی . بورادہ اشبو موادک حصوله کتیردکاری ضیایرک شدت وقوت جھتیلہ مقایسه لری اجرا ایدیلہ چکدر .

انکلتره و ممالک ساثرده بومقصده وصول ایچون بوزمانہ قدر اجرا قناتن متعدد تجر بلر میانشندہ ذکرہ شایان اولانی «فارلر ادارده سی» طرفندن ۱۸۸۴ سنہی مارشدن ۱۸۸۵ سنہی مارسته قدر گذران اولان برسنه

ضیای الکترتیق بی برسیاقده محافظه ایتک ، جریان الکترتیق نیک شدتیلہ متناسب برصورندہ قاربونلره وضعت و برملک ایلہ اولور . یعنی ایکی کورولک سیوری اوجلری بینندہ کی مسافہ بی جریان ایلہ متناسب برقرارده محافظه ایتک لازمدر . جریان الکترتیق سیبیلہ حاصل اولان حرارت شدیدہ کورولک برقصی محوایدر . بحال قطب مثبت ایلہ اشتراک ایدن کورولک سرعتلہ چقصورلاهرق تلف اولدیفی وحابوکہ قطب منی ایلہ اشتراکی اولان کورولک بالعکس کوت وحی برآزده بیومش اولدیفی مشاهدہ ایتک ایلہ مثبتدر . ایشته قطب مثبت ایلہ مشترک اولان کوردن بر طاقم جزملر انفکاک ایلہ منی کور اوزورنه تراکم ایتسندن ایکی سیوری اوج بینندہ کی مسافہ دائماً تحول ایتکدهدر . بناء علیه ضیای الکترتیق شدتی برسیاقده محافظه ایدیلہ مکندهدر . حالبوکہ «زابلوچوف» اصوانده ایکی کور یان یانہ وضع ایدلیدیکندن کورولک اوجلری تاف اولدیلہ بینلرندہ کی مسافہ تحول ایتدیکنندن متوالیاً یکدیگرینه یافلاشدر برقی کلقتیدن آزاددر .

ایکی قاربون آرمه سنده ضیایک حاصل اولدیفی بوش محل مرہ قدر ۳۳ بوس وسعتنده ایتسده بته مشاهدہ اولنان ضیا زیادہ سیلہ پارلاق ودیکر صنی ضیایرک جله سنہ مرہ چکدر .

ایکی سیوری اوجلی قاربونی جریانک شدتیلہ متناسب برمسافده ابقا ایتک «لامبه بی تنظیم ایتک» دینلور . بوتنظیم کیفیت ، لامبه نیک داخلندہ ماتولہر اوزورندہ متحرک الکترتروماغنتلر واسطه سیلہ قاربونلردن برینک تنزیل ودیکرینک ترفیعله حصوله کتیریلہ ییلور .

یوقاریده سولہ تیلیدیکی اوزره قاربونلر بینندہ حاصل اولان شعلہ اوقدر شدتیدر کہ هیچ برضیا بونک ایلہ رقابت ایدمہ من . مرہ قدر ضیای الکترتیق نیک حاصل اولدیفی بوش مسافہ ۳۳ بوس وسعتنده ایتسده اطرافنده حاصل ایتدیکی ضیا یازم بوس قطارندہ برجسامت پیدا ایتکدهدر . ونکی سانی بیاضدر .

ضیای الکترتیق ایلک دفعه اوله رق ۱۸۵۸ سنہی کترین اولک ۸ نجی کونی «دورور» جوارندہ کی «ساور» فورلندہ قوله سنہ تشهر ایدلمشدر . ۱۸۶۲ سنہی حزراننده بوسیستم فنا لرندن بردانسی «داجھنسی»

بوتجاریدن اگلا لم شددر که عادی براق هوارد بر موم
قوتنده بولسان بیاض ضیا بر میل مسافدن ، اوج موم
قوتنده اولان برضیا ایسه ایکی میل مسافدن تمامیه کوریه
بیلمکه در .

رنکلی ضیالار :

دکز فارلری خصوصاتی ایچون استعمال اولسان
رنکلی ضیالردن اک زیاده مطلوبه موافق اولانی قرمزی
در . یشیل ، ایله «ماوی» پک نادر قوللانیلیر . رنکلی
ضیالار ، ده ضیانک برقمی واسطه «لونه» طرفندن
ضایع ایدیلیر . فرانسه مأمورلری طرفدن اجرا ایدیان
تجارب بوخصوصی اثباته کافیدر . بوتجاریدن شونتجیجره
د ترس اولمشدر :

بیاض ضیانک ساحه یوقی واحد فرض اولدنیجه کور
قرمزی ضیا ، یشیل ، و ماوی ایسه پ راده سنددر .
بوکمال اجرا ایدیان دهجا برچوق تجربیلر نتیجیسی
اولهرق ، یشیل ضیانک بر میل مسافدن کوریه بیلمسی
ایچون ۳۱ موم قوتنده اولسی وایکی میل مسافدن کوریه
بیلمسی ایچون ۲۸ موم قوتنده بولمسی ایجاب ایتدیکی
تحقق ایلمشدر .

— مابعدی وار —

اسماعیل فائق

عمری : م . زاهر

[۵۶ نجی نیشهدن بری مابعد وختام]

آغلا بروین ، آغلا ! عشق ایچون دوکیلان کوز
باشلری کولمکدن زیاده سی دلشاد ایدر . عشق حقیقی سی
ایتدورسک ؟ آغلا ، آغلاردجه او-سا یاقلاشیر... فقط
باقلاشدجه سن ینیه آغلا ! اولمک کی معصوم قلبک
بتون طغیانیه آغلا ... بلکه ، بلکه او هیچ برشی آلدن
کلیان عشق سنک بوکوز باشلریک مرحمت ایدرده ...
زوالی قیز ، بلکه اوسک قییمتدار کوز باشلریک آجیرده ...
بروینک بتون حسینی ایشته شو بر قاج غله معصمر

ظرفنده «سوت فورلنده» ده اجرا ایدیلندر . بوتجارب
حکومتیه ۱۰۰,۰۰۰ لیرایه مال اولمشدر ! فقط کرک باغ ایله
هوا غازیکن و کرک ضیای الکتریقینک قوه نسبیله لری
مکمل صورتده تدقیق و تعین ایلمشدر . مسئلهک هر
تفرعاتی حل و فصله کافی اولان بوتجاربک نتیجه
مستحصله سی ۱۸۸۵ سنه سند بر «لایحه» صورتده طبع
ونشر اولمشدر . بولایحه بالاخره بر مجلس قرالی طرفندن ده
تدقیق و معاینه اولمشدر .

هر شیده اولدنی اوزره ضیالک مقایسه لری ایچون .
بالطبع بر معیاره احتیاج واردر . عمومیتله قوللانیلان
«معیار» ، آتی مددی برابره اولان «ایبرمجت» مومندن
عبارتدر . بوموم ساعتده ۱۲۰ «غرمین» [— صرف واستیلاک
ایدر . بومعیار شمعدیلرده پک اوقدر شایان قبول عد
ایلمکه در .

فرانسلز موسیو «قارسل» طرفندن اختراع ایدیان
وه قارسل لامپه سی «نایله معروف اولان بر لامپه بی معیار
انخاذاجتیشلدر . لامپه ۳ پوس قطرنده برقتلی حاوی
عادی بر «آرژاند» لامپه سندن عبارت اولوب ساعتده ۴۰
غرام «قولزا» یاغی صرف ایدر . اشبو «معیار لامپه» ۹۹
یاخود ۱۰۰ «معیار موم» «معادلدر .

فانارل اداره سی طرفندن «سوت فورلنده» ده اجرا
ایدیان تجاربده استعمال اولتان معیار ، «ستر» «ا.ج.و»
هارقورت ، طرفندن اعمال اولسان لامپه در . بولامپه ،
خاصه طیاره بی حائر پترول ایله ینار .

شعاعات ضیائییه قوت وشدتلیکنک امتحانی ایچون
مذکور شعاعات ایله معیار ضیانک قوت وشدتلی و میزان
ضیا «آئیله معاینه اولنور» آلت مذکور واسطه سیله
یاضیالک طوغریدن طوغری به شدتلی و یاخود حاصل
استدکاری ظلالر تحت اوزره مقایسه اولنورلر . (بوماده
حقیقده تفصیلات لازمه حکمت طبیعیه کتابلریده مندرج
اولدیلندن اورایه مراجعت اوله) .

۱۸۹۳—۱۸۹۴ سنلرنده دانمارقه ، آلمانیا وجمتمع
آمریقا حکومتلری فانار مأمورینی ، اثناسی لیلده کبرلک
کوستریمکه اولدقارلی فانارلر حقیقده برچوق تجربیلر باعشلردر

[۰] تقریباً ۱۰۰ غرام مقدارنده در .